

«ΛΑΡΙΣΑ – Η ΠΟΡΕΙΑ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΣΕ ΜΙΑ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΕΙΦΟΡΟ ΠΟΛΗ»

Γιοβρή – Διαμαντή Ευαγγελία

Αρχιτέκτων – μηχανικός Ε.Μ.Π.,
Msc Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός Πόλεων και Κτιρίων Ε.Α.Π.
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΤΡΙΑ ΔΗΜΟΥ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ

Λέξεις Κλειδιά: περιβαλλοντικά προβλήματα, Αειφορία πόλεων, δίκτυα αστικών υπαίθριων χώρων, περιβαλλοντικός σχεδιασμός, αστικό μικροκλίμα

Περίληψη

Η αστυφιλία, η άναρχη επέκταση των πόλεων, η πυκνή δόμηση, η γενικευμένη χρήση του αυτοκινήτου και το συνακόλουθο κυκλοφοριακό πρόβλημα, ο συνωστισμός στις πόλεις, δημιούργησαν τα περιβαλλοντικά προβλήματα της ατμοσφαιρικής ρύπανσης, του θορύβου, της αισθητικής υποβάθμισης, της θερμοσυσσώρευσης, των πλημμυρών στον αστικό χώρο. Οι δύσκολες συνθήκες διαβίωσης στη πόλη και η αποκοπή του πληθυσμού από το φυσικό περιβάλλον αντανακλούν στην υγεία και στον ψυχισμό του ανθρώπου της πόλης. Τα προβλήματα αυτά της πόλης μπορούν ως ένα βαθμό, να θεραπεύσουν ή να μετριάσουν οι υπαίθριοι χώροι πρασίνου στον αστικό ιστό, τα πάρκα και τα άλση, τα περιαστικά δάση, αλλά και η ενεργειακή αναβάθμιση των κτιρίων του αστικού ιστού.

Αντικείμενο της εισήγησης είναι η παρουσίαση όλων των δράσεων, μελετών, ερευνητικών προγραμμάτων και έργων του Δήμου Λαρισαίων στα πλαίσια της προσπάθειας ολοκληρωμένης αντιμετώπισης και διαχείρισης της κλιματικής Αλλαγής. Εκπονήθηκαν μελέτες οι οποίες είχαν ως στόχους την βελτίωση της ποιότητας ζωής και του περιβάλλοντος, την λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση της κεντρικής περιοχής και την ανασυγκρότηση των στοιχείων που συνθέτουν την ταυτότητα και την φυσιογνωμία της.

Όλες οι γενικές και επιμέρους μελέτες και επεμβάσεις είναι διαχρονικά και λειτουργικά συνδεδεμένες μεταξύ τους και περιλαμβάνουν:

- Έναν ολοκληρωμένο σχεδιασμό που στοιχειοθετεί την δημιουργία ενός συνολικού δικτύου πεζοδρόμων που συνδέει το εμπορικό κέντρο με τον ιστορικό Λόφο του Φρουρίου, το Αρχαίο Θέατρο, τις τέσσερις πλατείες του κέντρου, τον Πηνειό, το πάρκο Αλκαζάρ, το Σιδηροδρομικό σταθμό και το ΚΤΕΛ.
- Την αντιμετώπιση του κυκλοφοριακού προβλήματος σύμφωνα με τις αρχές της βιώσιμης κινητικότητας, με τον περιορισμό των μετακινήσεων με Ι.Χ. προς το κέντρο,
- Την ανάδειξη της ιστορικής ταυτότητας της πόλης μέσα από την ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων του Φρουρίου, με το εμπορικό κέντρο.
- Την αποκατάσταση της σχέσης του φυσικού τοπίου με τον αστικό χώρο με την αναβάθμιση του περιβάλλοντος της κοίτης του Πηνειού ποταμού και την ένταξη του στην ζωή της πόλης.

Οι στόχοι της ανάλυσης και των προτάσεων εντοπίζονται στους παρακάτω άξονες:

- Βελτίωση των οικολογικών και περιβαλλοντικών συνθηκών του αστικού υπαίθριου χώρου
- Αναβάθμιση της πολεοδομικής λειτουργίας των ελεύθερων χώρων και της ποιότητας ζωής
- Ισοκατανομή και προσβασιμότητα ελεύθερων χώρων
- Δημιουργία δικτύων των αστικών υπαίθριων χώρων
- Παρεμβάσεις για βελτίωση του μικροκλίματος στο κέντρο της πόλης
- Ενεργειακή αναβάθμιση Δημοτικών Κτιρίων

Παρουσιάζεται η εφαρμογή της μεθοδολογικής προσέγγισης στη πόλη της ΛΑΡΙΣΑΣ, με την πλήρη καταγραφή του φυσικού και του ανθρωπογενούς περιβάλλοντος, (ιστορική και οικιστική εξέλιξη της πόλης, χρήσεις γης και λειτουργίες, δίκτυα μεταφορών και κυκλοφορίας), αξιολόγηση των αστικών και περιαστικών υπαίθριων χώρων .

1. Σύγχρονες πόλεις και περιβάλλον

Οι πόλεις σήμερα αποτελούν ανθρωπογενή συστήματα τα οποία έχουν επιφέρει μη αναστρέψιμες μεταβολές στο φυσικό περιβάλλον. Η ανάπτυξη της πόλης έγινε με τη τεχνική υποταγή του τοπίου και όχι την ένταξη των κατασκευών σε αυτό με αποτέλεσμα τη δημιουργία σημαντικών περιβαλλοντικών προβλημάτων , όπως η αλλαγή του αστικού μικροκλίματος και η ατμοσφαιρική ρύπανση.

Το φαινόμενο της «αστικής θερμικής νησίδας» όπως ονομάζεται η αύξηση της θερμοκρασίας στις πόλεις, αποτελεί το πιο τεκμηριωμένο φαινόμενο κλιματικής μεταβολής.

2. ΛΑΡΙΣΑ Γενικά στοιχεία πόλης

Η πόλη της Λάρισας ανήκει στις ελληνικές πόλεις μεσαίου μεγέθους. Ο Καλλικρατικός Δήμος Λαρισαίων έχει μόνιμο πληθυσμό 163.000 κατοίκους . Βρίσκεται στο κέντρο της Περιφέρειας Θεσσαλίας Η κεντροβαρική θέση της πόλης δημιουργεί δυνατότητες ανάληψης νέων ευρύτερων δραστηριοτήτων.

Η πόλη της Λάρισας βρίσκεται σε υψόμετρο περίπου 70μ. Περιβάλλεται από τη Θεσσαλική πεδιάδα, ενώ λίγα χιλιόμετρα βορειότερα βρίσκονται οι ορεινοί όγκοι του Ολύμπου και του Κισσάβου .

Ο Πηνειός είναι ο κύριος και πιο αξιόλογος ποταμός της Θεσσαλίας. Στο ύψος της Λάρισας, ο Πηνειός χωρίζεται για μικρό διάστημα σε δύο κλάδους. Ο βορειότερος κλάδος είναι σχεδόν ευθύγραμμος τεχνητός αγωγός, που κατασκευάστηκε πριν από το 1940 για την αντιπλημμυρική προστασία της πόλης. Ο νοτιότερος κλάδος είναι η παλιά φυσική κοίτη του Πηνειού και περνάει μέσα από τη Λάρισα.

Αν και ο νομός της Λάρισας ανατολικά βρέχεται από θάλασσα, το κλίμα του χαρακτηρίζεται ως ηπειρωτικό Το κυριότερο χαρακτηριστικό του κλίματος της Λάρισας είναι το μεγάλο θερμοκρασιακό εύρος (έως 22 βαθμούς) μεταξύ καλοκαιριού και χειμώνα. Από τη διαχρονική εξέλιξη του πληθυσμού παρατηρείται η έντονη τάση αστικοποίησης.

3. Ιστορική και πολεοδομική εξέλιξη της πόλης της Λάρισας

Η λέξη Λάρισα προέρχεται από τη πελασγική λέξη «λάα» που σημαίνει φρουρίο ή ακρόπολη. Η Λάρισα ήταν η ισχυρή πρωτεύουσα της Πελασγιώτιδας από «το κοινό των Θετταλών». Η ακμή της Λάρισας, συμπίπτει με την περίοδο 450-370 π.Χ. Στον χάρτη του 1586 βλέπουμε ότι η πόλη απλώνεται κάτω από το λόφο του Φρουρίου και δίπλα στο ποτάμι Παρατηρούμε ότι οι υπαίθριοι χώροι της Κεντρικής πλατείας, και της πλατείας Ταχυδρομείου υπάρχουν από τότε και διατηρούνται ορισμένοι βασικοί δρόμοι της πόλης.

Με την απελευθέρωση του 1881 η πόλη αυξάνει συνεχώς τον πληθυσμό της. Τη δεκαετία 1950-1960 η Λάρισα πλήττεται από καταστροφικούς σεισμούς, με αποτέλεσμα την ανοικοδόμηση του μεγαλύτερου μέρους των κτιρίων, χωρίς όμως αυτό να συνοδεύεται από οποιαδήποτε αναμόρφωση του σχεδίου, ενώ διατηρήθηκαν τόσο το σύστημα δόμησης και η κατάτμηση σε μικρά οικόπεδα, όσο και τα πλάτη των οδών.

Στον χάρτη εξέλιξης της πόλης φαίνεται η εξέλιξη της πόλης από το 1945 έως το 1998. και οι επεκτάσεις της πόλης που έγιναν στη δεκαετία του 1960 κυρίως σε αυθαίρετα δομημένες περιοχές. Όσον αφορά τους πραγματοποιηθέντες συντελεστές δόμησης, ανώτερος είναι ο 2,9 και κατώτερος ο 0,6. Ο ανώτερος Σ.Δ. (2,9 και σήμερα 2,4) υλοποιείται στην κεντρική περιοχή της πόλης και εκεί που, όσον αφορά στις χρήσεις, είναι συγκεντρωμένη η εμπορική δραστηριότητα της πόλης. Ο χαμηλότερος Σ.Δ. (0,6) είναι θεσμοθετημένος στις περιοχές των επεκτάσεων.

Ο πυρήνας της πόλης, παρουσιάζει τη μεγαλύτερη πυκνότητα κεντρικών λειτουργιών και μπορεί να θεωρηθεί το κέντρο της Λάρισας, προς το οποίο άλλωστε συγκλίνουν όλες οι βασικές αρτηρίες που τη συνδέουν με την ευρύτερη περιοχή της. Η μεγαλύτερη συγκέντρωση των διοικητικών, οικονομικών χρήσεων παρατηρείται στο κέντρο, ενώ υπάρχουν τοπικά κέντρα σε όλες τις συνοικίες.

Το Α' Αρχαίο Θέατρο της Λάρισας οικοδομήθηκε κατά τον 3^ο αιώνα π.Χ. Η θέση κατασκευής του είναι στις νότιες υπώρειες του λόφου.

Η αποκάλυψη του Α' Αρχαίου Θεάτρου έγινε τη περίοδο 1985-2005. Στο σχέδιο φαίνεται η θέση του θεάτρου στον λόφο του Φρουρίου, και απέχει μόλις ένα οικοδομικό τετράγωνο από τη κεντρική πλατεία.

Στο ιστορικό κέντρο της πόλης βρίσκονται πολλοί αρχαιολογικοί χώροι και κτίρια χαρακτηρισμένα ως διατηρητέα μνημεία, όπως:

- Η Βασιλική του Αγίου Αχιλλείου (6^{ος} αιώνας μ.Χ.) Παλαιοχριστιανική Βασιλική, βρίσκεται στον λόφο του Φρουρίου.
- Παλαιοχριστιανικό Λουτρό στη πλ. Λαμπρούλη.
- Τμήμα παλαιοχριστιανικής οχύρωσης της πόλης που κατασκευάστηκε επί αυτοκράτορα Ιουστινιανού.
- Το Μπεζεστένι (παλιά τούρκικη αγορά)
- Η Παλαιά Πυριτιδαποθήκη κτίσμα του 18^{ου} αιώνα, αποτέλεσε τμήμα της Βυζαντινής οχύρωσης της Λάρισας, αναστηλώθηκε πρόσφατα από τον Δήμο Λαρισαίων (2010) για να επαναχρησιμοποιηθεί ως Μουσείο Εθνικής Αντίστασης.
- Ο Μύλος του Παππά το σημαντικότερο μνημείο της νεότερης περιόδου. Είναι ένα συγκρότημα κτιρίων που κτίστηκε το 1920 και λειτούργησε ως αλευρόμυλος έως το 1970. Είναι ένα από τα ελάχιστα δείγματα

βιομηχανικής αρχιτεκτονικής των αρχών του αιώνα . Έχει αγοραστεί, συντηρηθεί και αναστηλωθεί από τον Δήμο Λαρισαίων ως πολιτιστικό κέντρο

Οι υπερτοπικές οδικές συνδέσεις που έχουν σαν αφετηρία τη Λάρισα σχηματίζουν ακτινικό σύστημα. Σήμερα, η νέα εθνική οδός (ΠΑΘΕ) έχει ήδη μεταφερθεί ανατολικότερα , προς την κοινότητα Πλατυκάμπου. Η παλαιά εθνική οδός και οι σιδηροδρομικές γραμμές δημιουργούν φραγμούς και ασυνέχειες στον αστικό ιστό .

4. Παρεμβάσεις στη πόλη για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

Τη τελευταία χρονική περίοδο δόθηκε από το Δήμο ιδιαίτερη έμφαση στην αντιμετώπιση των φαινομένων της Κλιματικής Αλλαγής και των περιβαλλοντικών προβλημάτων της πόλης, παράλληλα με την ανάδειξη της περιοχής του ευρύτερου ιστορικού κέντρου που αποτέλεσε τον πυρήνα εξάπλωσης της πόλης ήδη από τα αρχαία χρόνια. Εκπονήθηκαν μελέτες οι οποίες είχαν ως στόχους την βελτίωση της ποιότητας ζωής και του περιβάλλοντος, την λειτουργική και αισθητική αναβάθμιση της κεντρικής περιοχής και την ανασυγκρότηση των στοιχείων που συνθέτουν την ταυτότητα και την φυσιογνωμία της.

Όλες οι γενικές και επιμέρους μελέτες και επεμβάσεις είναι διαχρονικά και λειτουργικά συνδεδεμένες μεταξύ τους και περιλαμβάνουν:

- Έναν ολοκληρωμένο σχεδιασμό που στοιχειοθετεί την δημιουργία ενός συνολικού δικτύου πεζοδρόμων που συνδέει το εμπορικό κέντρο με τον ιστορικό Λόφο του Φρουρίου, το Αρχαίο Θέατρο, τις τέσσερις πλατείες του κέντρου, τον Πηνειό, το πάρκο Αλκαζάρ, το Σιδηροδρομικό σταθμό και το ΚΤΕΛ, τις πολιτιστικές, διοικητικές και κοινωνικές δραστηριότητες της πόλης.
- Την αντιμετώπιση του κυκλοφοριακού προβλήματος σύμφωνα με τις αρχές της βιώσιμης κινητικότητας, με τον περιορισμό των μετακινήσεων με Ι.Χ. προς το κέντρο,
- Την ανάδειξη της ιστορικής ταυτότητας της πόλης μέσα από την ενοποίηση των αρχαιολογικών χώρων του Φρουρίου, με το εμπορικό κέντρο και την ανάπτυξη και ανάδειξη αξιόλογων μνημείων και μνημειακών συνόλων όπως το Αρχαίο Θέατρο, τα βυζαντινά μνημεία το Μπεζεστένι, το Μύλο του Παππά.
- Την αποκατάσταση της σχέσης του φυσικού τοπίου με τον αστικό χώρο με την αναβάθμιση του περιβάλλοντος της κοίτης του Πηνειού ποταμού και την ένταξή του στην ζωή της πόλης.

- **Πεζόδρομοι**

Οι πεζόδρομοι του κέντρου συνιστούν ένα από τα εκτενέστερα Ευρωπαϊκά δίκτυα πεζοδρόμων και πλατειών με συνοχή και συνέχεια , βελτιώνοντας αναμφίβολα τις συνθήκες μετακίνησης και γενικότερα διαβίωσης στο κέντρο της πόλης. Σήμερα πλέον έχει ολοκληρωθεί η πεζοδρόμηση μιας περιοχής έκτασης 460 στρ. περίπου, που περιλαμβάνει 40 οικοδομικά τετράγωνα, συνδέει και ενοποιεί το Λόφο του Φρουρίου, την Κεντρική πλατεία, την πλατεία Ταχυδρομείου την Τρίγωνη πλατεία, την πλατεία Νέας Αγοράς και τον Πηνειό ποταμό. Το μήκος του δικτύου είναι 10 χλμ. Στους πεζόδρομους δημιουργήθηκαν πολλοί και μεγάλοι χώροι πρασίνου με δενδροστοιχίες. Με την απομάκρυνση του αυτοκινήτου ,μειώθηκε η ρύπανση της ατμόσφαιρας από τους αέριους ρύπους των οχημάτων, μειώθηκε ο θόρυβος από την κίνηση των οχημάτων και δόθηκε κίνητρο στον πολίτη για την αύξηση των διαδρομών με τα πόδια ή με ποδήλατο .

- **Δρόμοι – πεζοδρόμια – νησίδες**

Οι δρόμοι εισόδου στη πόλη με τις νησίδες τους ,από τη Περιφερειακή οδό έως τον εσωτερικό δακτύλιο, δημιουργούν διόδους για το πράσινο, τη φύση αλλά και τους ανέμους της περιοχής.

Στις επεμβάσεις ανάπλασης του κέντρου πόλης περιλαμβάνονται διαπλατύνσεις των πεζοδρομίων κεντρικών οδών με παράλληλη κατάργηση λωρίδας για θέσεις στάθμευσης. Ο σχεδιασμός των πεζοδρομίων των οδών Κύπρου και Βενιζέλου έγινε με στόχο να αποκτήσουν αυτά έναν ιδιαίτερο και αναγνωρίσιμο χαρακτήρα με δενδροστοιχίες και χώρους πρασίνου.

- **Πλατείες**

Έγινε ανάπλαση των πλατειών της πόλης με σημαντική αύξηση των χώρων πρασίνου, των δένδρων και των σκιασμένων επιφανειών, και ανάδειξη των αρχαιολογικών ευρημάτων, όπως η Κεντρική Πλατεία και η Πλατεία Ταχυδρομείου με τον Γλυπτό Ποταμό της Νέλλας Γκόλαντα.

Η πλατεία Α. Μπλάνα στην οποία αποκαλύφθηκαν τμήματα του τείχους της πόλης από την εποχή του Ιουστινιανού , η πλατεία Λαμπρούλη στον λόφο του Φρουρίου. με το Μπεζεστένι και τα βυζαντινά ευρήματα, η πλατεία Φιλιπούπολης, η πλατεία ΟΣΕ κ.α.

Διαμορφώθηκαν μεγάλοι κοινόχρηστοι χώροι ως πνεύμονες πρασίνου, Το πάρκο Αλκαζάρ εμβαδού 140 στρεμμάτων, δίπλα στον Πηνειό ποταμό , το Πάρκο των χρωμάτων στη θέση της τάφρου Χατζηχαλάρ εμβαδού 70 στρεμμάτων, και με την ολοκλήρωση του γραμμικού πάρκου κατά μήκος της οδού Εχεκρατίδα μέχρι τη παραποτάμια περιοχή, θα συμβάλλει στην ενοποίηση του δικτύου ελεύθερων χώρων της πόλης, και το Πάρκο στο Μεζούρλο εμβαδού 400 στρεμμάτων.

Διαμορφώθηκε και φυτεύτηκε το μεγαλύτερο τμήμα της παραποτάμιας περιοχής με στόχο την ένταξη του Πηνειού ποταμού στη ζωή της πόλης. Τα έργα διαμορφώσεων που έχουν κατασκευαστεί ως σήμερα καλύπτουν περιοχή μήκους 7 χιλιομέτρων και εμβαδόν 150 στρεμμάτων με διαμόρφωση πεζοδρόμων-ποδηλατοδρόμων ,κατασκευή τριών πεζογεφυρών και μικρού λιμανιού λεμβών.

- **Διαμόρφωση ποδηλατοδρόμων**

Η Λάρισα ήταν από τις πρώτες πόλεις που δήλωσε συμμετοχή στο πρόγραμμα του Υπουργείου Μεταφορών και υλοποίησε από το 2003 τμήμα δικτύου ποδηλατοδρόμων με συνολικό μήκος ποδηλατοδρόμων 10χλμ και προβλεπόμενη μελλοντική επέκταση 54χλμ.

«Το όραμά» μας είναι να ολοκληρωθεί ένα Δίκτυο πρασίνου σε όλη τη πόλη που θα περιλαμβάνει την αναδιοργάνωση και σύνδεση των αστικών υπαίθριων χώρων στη Λάρισα μέσω ενός πολυδιάστατου συμπλέγματος χώρων και διαδρόμων. το υφιστάμενο πράσινο σε σχέση με την αστική έκταση ανέρχεται στο 7.27%, εάν διαμορφωθούν όλοι οι προτεινόμενοι χώροι το ποσοστό θα ανέλθει στο 13.34%. Εάν στο μελλοντικό πράσινο προστεθεί το 50% των στρατιωτικών εκτάσεων και των εκτάσεων του ΕΘΙΑΓΕ (Υπουργείου Γεωργίας), ήτοι άλλα 800 στρέμματα , το ποσοστό των υπαίθριων δημόσιων πράσινων χώρων θα ανέλθει στο 21.6%, ποσοστό που αποδεικνύει πόσο σημαντική είναι η παραχώρηση τμημάτων των στρατιωτικών εκτάσεων στο Δήμο.

Ο Δήμος προχώρησε σε ενεργειακή αναβάθμιση πολλών δημοτικών κτιρίων, με πρώτο το Δημαρχείο να αλλάζει όψη, με αλλαγή κουφωμάτων, κατασκευή θερμοπροσόψεων σε σχολεία και παιδικούς σταθμούς, αλλαγή κλιματιστικών με νέα inverter, αλλαγή φωτιστικών σωμάτων, κατασκευή φυτεμένων δωμάτων, και παρακολούθηση της ενεργειακής κατανάλωσης των σχολικών κτιρίων μέσω προγραμμάτων υπολογιστή με τη συμμετοχή και εκπαίδευση των μαθητών.

Στα πλαίσια της προσπάθειας ολοκληρωμένης αντιμετώπισης και διαχείρισης της κλιματικής Αλλαγής ο Δήμος Λαρισαίων προχώρησε στην εκπόνηση ολοκληρωμένων μελετών και ερευνών όπως

1. **Το Σχέδιο Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης (ΣΟΑΠ)** με προγραμματική σύμβαση με το Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας (Τμήμα Μηχανικών Χωροταξίας, Πολεοδομίας και Περιφερειακής Ανάπτυξης).

Τα Σχέδια Ολοκληρωμένης Αστικής Παρέμβασης (ΣΟΑΠ) έχουν προβλεφθεί από το Ν.2742/1999 (άρθρο 12) για την προώθηση ολοκληρωμένων στρατηγικών αστικού σχεδιασμού σε πόλεις ή τμήματά τους καθώς και σε ευρύτερες αστικές περιοχές που παρουσιάζουν κρίσιμα και σύνθετα προβλήματα κοινωνικής και οικονομικής συνοχής, αναπτυξιακής υστέρησης περιβαλλοντικής υποβάθμισης και ποιότητας ζωής.

2. **Το «Σχέδιο Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας» (Σ.Β.Α.Κ.)** σύμφωνα με το άρθρο 7 του Ν. 3316/05. Η μελέτη εκπονήθηκε στα πλαίσια του προγράμματος “ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΩ”, με έμφαση σε θέματα Βιώσιμης Κινητικότητας για το Δήμο, με τις αρχές που θέτει η Πράσινη Βίβλος προς ένα νέο πολιτισμό για τις αστικές μετακινήσεις. Έχει ως στόχο την επιλογή στρατηγικών που αποσκοπούν στην αλλαγή μέσου μετακινήσεων μικρού και μεσαίου μήκους (Κέντρο – περιοχές κεντρικών λειτουργιών) από το ΕΙΧ στο βάδισμα, το ποδήλατο και την Δημόσια Συγκοινωνία, συνδυάζοντας κίνητρα, όπως η κατάλληλη υποδομή και αντικίνητρα, όπως η διαχείριση της στάθμευσης. Θα αποτελέσει την αφετηρία για την υλοποίηση έργων με βασικό ζητούμενο να εγκατασταθούν συνθήκες βιώσιμης κινητικότητας που θα δώσουν απάντηση σε μια σειρά από προβλήματα λειτουργίας, περιβάλλοντος και ποιότητας ζωής για κατοίκους, εργαζομένους και επισκέπτες.

■ **Ανάπλαση Λόφου Φρουρίου**

Ένα από τα μεγάλα έργα για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής είναι το έργο της «Βιοκλιματικής Ανάπλασης τμήματος του Ιστορικού Κέντρου πόλης», που αφορά την ανάπλαση τμήματος του Ιστορικού Κέντρου, με βιοκλιματικό στόχο τη βελτίωση του μικροκλίματος και τη μείωση των επιφανειακών θερμοκρασιών.

Περιλαμβάνει

- Πεζοδρομήσεις και αναπλάσεις οι οποίες μετατρέπουν το Λόφο Φρουρίου σε χώρο πρασίνου και περιπάτου,
- Την κατασκευή νέων επιστρώσεων με ψυχρά υλικά
- Την εγκατάσταση γεωθερμίας εναλλακτών εδάφους – αέρα.
- Την αύξηση χώρων πρασίνου κατά 45%,
- Τη κατασκευή στοιχείων τρεχούμενου νερού
- Τη τοποθέτηση φωτοβολταϊκών στοιχείων

- Την κατασκευή νέου δικτύου φωτισμού με φωτιστικά LED χαμηλής ενεργειακής κατανάλωσης
- Τη δημιουργία Δικτύου Σκίασης με σκίαστρα κεκλιμένων πανιών που επιτρέπουν την ροή του αέρα.

Οι νέοι πεζόδρομοι δημιουργούν διόδους για το πράσινο και τη φύση στη πόλη. Συνδέονται σημαντικοί θύλακες πολιτισμού με το δίκτυο των υπαίθριων χώρων δημιουργώντας ένα ολοκληρωμένο πλέγμα διαδρομών αειφορικού χαρακτήρα. Έτσι επιτυγχάνεται η ενοποίηση των σημαντικών αρχαιολογικών χώρων του ιστορικού κέντρου της πόλης, και η ανάδειξη της ιστορικής ταυτότητας της πόλης.

5. Προγραμματισμός δράσεων για την αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής

Ο Προγραμματισμός του Δήμου Λαρισαίων για την επόμενη χρονική περίοδο Έχει ήδη κατατεθεί στη Διαχειριστική Αρχή της Περιφέρειας Θεσσαλίας η πρόταση του Δήμου για τη Στρατηγική της Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης και τα αντίστοιχα έργα που θα χρηματοδοτηθούν από το νέο ΕΣΠΑ.

Το όραμά μας είναι η περιοχή παρέμβασης του ΣΒΑΑ Λάρισας, να αποτελέσει έναν ελκυστικό αστικό πόλο με υψηλό επίπεδο ποιότητας περιβάλλοντος για κατοίκους και επισκέπτες με την ανάδειξη στοιχείων ενδιαφέροντος και τη δημιουργία πολιτιστικών υποδομών και δρώμενων. Τα έργα ανάπλασης θα μελετηθούν με τήρηση των αρχών της βιώσιμης αστικής κινητικότητας, που προάγουν την ελαχιστοποίηση της χρήσης του ΙΧ στην πόλη και την μετακίνηση με Μέσα Μαζικής μεταφοράς και με ποδήλατα και με στόχο τη βελτίωση της προσβασιμότητας σε κτίρια και δημόσιους υπαίθριους χώρους.

Θα περιλαμβάνουν τη διαμόρφωση πεζοδρομών, δρόμων ήπιας κυκλοφορίας και ποδηλατοδρόμων στη περιοχή του ευρύτερου κέντρου, η οποία είναι η πιο πυκνοκατοικημένη και υποβαθμισμένη με πυκνό αστικό ιστό, μεγάλο όγκο οικοδομών, έλλειψη κοινοχρήστων χώρων και ελάχιστο πράσινο. Οι δείκτες για τη παρέμβαση περιλαμβάνουν στόχους για μείωση του CO₂ και του ποσοστού των αιωρούμενων μικροσωματιδίων PM₁₀.

Ένα από τα πρώτα έργα στα πλαίσια της εφαρμογής του ΣΒΑΚ είναι η διαμόρφωση της Μ.Αλεξάνδρου ως αποκλειστικής οδού κυκλοφορίας λεωφορείων και ποδηλάτων, με νησίδα πρασίνου κατά μήκος όλης της οδού, και διαμόρφωσης όλης της επιφάνειας σε ένα ενιαίο επίπεδο.

Θα δημοπρατηθεί άμεσα η προμήθεια και τοποθέτηση φωτιστικών σωμάτων μαγνητικής επαγωγής και τύπου LED για την σημαντική εξοικονόμηση ενέργειας.

Προγραμματίζεται η κατασκευή κυκλικών κόμβων σε διάφορα σημεία της πόλης, για επίλυση κυκλοφοριακών προβλημάτων, και αύξηση του πρασίνου της περιοχής με επόμενο έργο τη κατασκευή κυκλικού κόμβου στη διασταύρωση Φαρσάλων και Ηρώων Πολυτεχνείου.

Μετά την έγκριση δανείου από το Ταμείο Παρακαταθηκών είναι έτοιμη η δημοπράτηση προμήθειας πρότυπων φωτιστικών σωμάτων μαγνητικής επαγωγής και LED συνολικού προϋπολογισμού 4.000.000 ευρώ.

Η οργανωμένη λειτουργία του Δικτύου των ελληνικών πόλεων με κοινές απόψεις, εκδηλώσεις και διεκδικητική πολιτική από την πολιτεία θα δημιουργήσει μια νέα δυναμική για κάθε πόλη χωριστά.

Πιστεύουμε ότι οι πολίτες θα εκτιμήσουν την προσπάθεια αυτή και θα ανταποκριθούν αναλόγως ώστε να έχουμε τα αναμενόμενα θετικά αποτελέσματα στην εικόνα και λειτουργία της πόλης και την αναβάθμιση της ποιότητας ζωής και του περιβάλλοντος.

Βιβλιογραφία

Αραβαντινός Α., Βλαστός Θ.(1997) «Πολοδομικός σχεδιασμός για μία βιώσιμη ανάπτυξη του αστικού χώρου» Αθήνα, Συμμετρία .

Γιοβρή Ε. (2011), «Αναγκαιότητα διασφάλισης, σχεδιασμός και δικτύωση αστικών υπαίθριων χώρων στη πόλη της Λάρισας, σύμφωνα με τις αρχές του Περιβαλλοντικού Σχεδιασμού» , Περιβαλλοντικός σχεδιασμός πόλεων και κτιρίων. Δ.Ε. Ε.Α.Π.

Γοσποδίνη Α., Μπεριάτος Η., Ράσκου Ε.(2007) «Διαχείριση αρχιτεκτονικής κληρονομιά. Η διαχρονική εξέλιξη των πολιτικών στην Ευρώπη και οι νέες προκλήσεις για την Ελλάδα» περιοδικό Αειχώρος, Τόμος 6 τεύχος 1,Μάιος 2007

Δήμος Λαρισαίων (2015) «Επιχειρησιακό Σχέδιο Δήμου Λαρισαίων 2015-2019»

Δήμος Λαρισαίων (2009-2017) Διεύθυνση Τεχνικών Υπηρεσιών Σχέδια Πεζοδρόμων, πλατειών, κοινοχρήστων χώρων

Δήμος Λαρισαίων (2017) Πρόταση για τη Βιώσιμη Αστική Ανάπτυξη «Η ΠΟΛΗ ΣΤΟ ΠΡΟΣΚΗΝΙΟ»

Κοσμάκη Π., Λουκόπουλος Δ.,. (2004) «Περιβαλλοντικός σχεδιασμός υπαίθριων χώρων στη πόλη», Περιβαλλοντικός Σχεδιασμός Πόλεων και Ανοικτών Χώρων.Ε.Α.Π.

Μπάντζου –Ευσταθίου Ανθή (2008) «Από τους Πελασγούς στη Ρωμαϊκή κατάκτηση» Λάρισα 8000 χρόνια νεότητας ΔΗΜΟΣ ΛΑΡΙΣΑΙΩΝ

Μπελαβίλας Ν., Βαταβάλη Φ. (2008) «Πράσινο και ελεύθεροι χώροι στη πόλη», Οδηγός για το περιβάλλον WWF Ελλάς Αθήνα

Πανεπιστήμιο Θεσσαλίας- Δημήτρης Οικονόμου, Διευθυντής του Εργαστηρίου Πολεοδομικών και Χωροταξικών Ερευνών Σ.Ο.Α.Π (Σχέδιο Ολοκληρωμένων Αστικών Παρεμβάσεων) Δήμος Λαρισαίων Δήμος Λαρισαίων 2016

Σανταμούρης Μ (2007) «Βελτίωση αστικού μικροκλίματος μέσω αναβάθμισης των χώρων πρασίνου και προώθηση της βιοκλιματικής Αρχιτεκτονικής ,Βιοκλιματική Μελέτη περιοχής Ψυρρή.», Τομέας ΦΥΣΙΚΗΣ Πανεπιστημίου ΑΘΗΝΩΝ

Τσακίρης Σ.- Κ. Λαλένης, (2008) .«Αναθεώρηση και επέκταση του Ισχύοντος Γενικού Πολεοδομικού Σχεδίου» Δήμος Λαρισαίων

DENCO Συγκοινωνιακές μελέτες Ε.Π.Ε. (2015) «Μελέτη Αστικής Κινητικότητας για τον Δήμο Λαρισαίων» 2015 Δήμος Λαρισαίων